Kursplan for Friluftsliv, film og foto

Friluftsliv, film og foto

Friluftsliv, film og foto ved Lofoten folkehøgskole er et helårstilbud der elevene arbeider med fotografi- og film som uttrykksform i tett samspill med natur, samfunn og fellesskap. Undervisningen vektlegger både tekniske ferdigheter, visuell forståelse og personlig utvikling, og skjer gjennom praktisk arbeid, veiledning og refleksjon. Linja er forankret i folkehøgskolens verdigrunnlag, der samarbeid, medvirkning og et inkluderende læringsmiljø står sentralt. Gjennom året deltar elevene i felles aktiviteter på skolen, samtidig som de utvikler egne prosjekter og bidrar til et aktivt og skapende linjefellesskap. Fotolinja legger til rette for læring uten karakterpress, med fokus på prosess, utforskning og erfaring.

Utover det faglige innholdet kjennetegnes linja av et sterkt sosialt og pedagogisk fellesskap, der læring skjer i samspill mellom elever og lærere. Linja er preget av høy grad av medvirkning og samarbeidslæring, hvor elevene i stor grad påvirker både innhold, arbeidsformer og prosjekter gjennom året. Skoledagen er variert og opplevelsesbasert, med vekt på samarbeid, felles turer og deling av erfaringer.

Året på fotolinja er en sosial og menneskelig erfaring preget av å leve tett sammen med andre over tid. Elevene deler hverdager, opplevelser og utfordringer, noe som ofte gir et sterkt fellesskap og økt forståelse for både seg selv og andre. Det oppstår rom for å utvikle relasjoner, samarbeidsferdigheter og evne til å håndtere ulike perspektiver.

Fotolinja er forankret i folkehøgskolens idé om læring gjennom fellesskap, erfaring og personlig utvikling. Undervisningen er ikke eksamens- eller karakterstyrt, men legger til rette for utforskning, refleksjon, nysgjerrighet og indre motivasjon. Dette gir rom for å arbeide med fotografi som et middel til å forstå både omgivelsene og egne perspektiver.

Observasjon er en grunnleggende forutsetning for refleksjon og metarefleksjon er et tredje nivå, der man retter oppmerksomheten mot selve refleksjonen. Dette innebærer å undersøke hvordan man tenker, hvilke antakelser man legger til grunn, og hvordan egne perspektiver påvirker forståelsen. Gjennom metarefleksjon utvikles en mer bevisst og kritisk tilnærming til egne tanker og vurderinger, noe som styrker både læring og personlig utvikling.

Linja bygger på prinsipper som likeverd, medvirkning og dialog. Elevene deltar aktivt i utforming av innhold og læringsprosesser, og lærer i samspill med hverandre og lærerne. Dette samsvarer med folkehøgskolens mål om å utvikle hele mennesket, ikke bare faglige ferdigheter.

Gjennom kombinasjonen av praktisk arbeid, felles opplevelser og sosialt samspill blir fotolinja en arena der folkehøgskolens dannelsesideal kommer til uttrykk i praksis.

Faglig utbytte:

"Jeg har fotografert det, fordi jeg har sett det"
Jan Bøhmer Olsen

Elevene opparbeider grunnleggende og videregående ferdigheter i fotografi – stills og film, inkludert kamerateknikk, lysforståelse, komposisjon og etterbehandling. De utvikler evne til visuell analyse og refleksjon, samt forståelse for fotografi som uttrykksform og kommunikasjon. Gjennom arbeid med egne prosjekter arbeider de med å utvikle en personlig stil og et bevisst visuelt uttrykk. Dette styrker både selvstendighet, idéutvikling og gjennomføringsevne. Samtidig får elevene erfaring med å gi og motta konstruktive tilbakemeldinger i et faglig fellesskap.

Friluftsliv
Gjennom året får elevene erfaring med friluftsliv i varierte naturforhold, både på barmark og vinterstid. De lærer grunnleggende ferdigheter som ferdsel i terreng, turplanlegging, sikkerhet og bruk av relevant utstyr. På vinteren inngår også erfaring med ferdsel på snø, bekledning, orientering og vurdering av vær- og føreforhold. Friluftslivet gir praktisk kompetanse og legger samtidig til rette for naturopplevelser, samarbeid og mestring i ulike situasjoner.

Demokratisk kompetanse
Linja arbeider aktivt med å utvikle elevenes demokratiske ferdigheter gjennom medvirkning, dialog og felles beslutningsprosesser. Elevene involveres i planlegging av aktiviteter, prosjekter og turer, og får erfaring med å uttrykke egne synspunkter, lytte til andre og finne løsninger i fellesskap. Det legges vekt på respekt for ulike perspektiver og på å ta ansvar for både egne valg og fellesskapet. Gjennom dette utvikler elevene praktisk erfaring med demokrati som arbeidsform i hverdagen.

Kritisk tenkning

Fotolinja legger til rette for utvikling av kritisk tenkning gjennom arbeid med bilder som tolkning og uttrykk. Elevene oppfordres til å stille spørsmål, undersøke sammenhenger og reflektere over hvordan bilder påvirker og formidler virkelighet. Kritisk tenkning forstås som forankret i en sunn nysgjerrighet – en vilje til å utforske, utfordre egne antakelser og være åpen for flere perspektiver. Samtidig vektlegges betydningen av kunnskapsbasert kritisk tenkning, der vurderinger bygger på innsikt, erfaring og faglig forståelse. Gjennom veiledning, samtaler og praktisk arbeid utvikler elevene evne til å vurdere både eget og andres arbeid på en reflektert og bevisst måte. Og til sist brukes fotografiet for å speile verden og seg selv.

Verdier og samfunnsdeltakelse
Gjennom året arbeider elevene med refleksjon rundt egne verdier, hva som oppleves som viktig i livet, og hvordan man kan ta aktivt del i samfunnet. Dette skjer gjennom samtaler, felles aktiviteter og arbeid med prosjekter som berører naturen, menneskelige og samfunnsmessige tema. Elevene oppfordres til å se sammenhenger mellom egne valg og større fellesskap, og til å utvikle bevissthet rundt ansvar, medborgerskap og deltakelse. Slik blir linja også en arena for å utforske egen rolle i samfunnet og hva det vil si å bidra.

«From an evolutionary perspective, social support is more important than truth.»
Jonathan Haidt.

Aktiviteter/temaområder:

Høst:	**Vinter/Vår:**
• Det digitale kamera • blender, lukker, iso • lysmåling, eksponering, hvitbalanse • film og filmproduksjon • bildebehandling • makrofotografering • studio og mørkerom	• skitur i vinterfjellet • nordlysjakt • hvalsafari på Andenes • havørnsafari • bildespill fotojournalistikk • eget fordypningsprosjekt • Øyhopping • avslutningsutstilling

• grunnleggende friluftsliv • høsttur i Dividalen	

Arbeidsmåter:

Arbeidet på linja er forankret i en erfaringsbasert og deltakeraktiv pedagogikk, der læring skjer gjennom praktisk arbeid, refleksjon og samspill. Undervisningen legger vekt på prosess fremfor resultat, og på å utvikle elevenes evne til å utforske, stille spørsmål og ta egne valg. Aktiviteter og prosjekter planlegges med rom for medvirkning, slik at elevene får eierskap til egen læring og opplever relevans i arbeidet.

Veiledning står sentralt, både individuelt og i gruppe, og bygger på dialog, tillit og respekt for den enkeltes uttrykk og forutsetninger. Det legges til rette for et læringsmiljø der det er trygt å prøve og feile, og hvor forskjellighet ses som en ressurs i fellesskapet. Samtidig utfordres elevene til å utvikle faglig bevissthet og ansvar for egen utvikling.

Verdigrunnlaget i linja gjenspeiles i måten undervisning, aktiviteter og sosialt liv organiseres på. Bærekraftige valg, omtanke for andre og arbeid for et inkluderende og trygt miljø er integrert i hverdagen. Gjennom dette blir læring ikke bare et spørsmål om ferdigheter, men om holdninger, samarbeid og dannelse.

Sentralt i arbeidet er også å utfordre elevenes etablerte forestillinger og meningsmønstre. Gjennom møter med nye perspektiver, uttrykk og erfaringer kan elevenes verdenssyn bli forstyrret og nyansert. Dette skjer i en ramme preget av trygghet og respekt, der hensikten ikke er å bryte ned, men å åpne for refleksjon og utvidet forståelse. Slik legges det til rette

for at elevene kan utvikle et mer bevisst, selvstendig og reflektert forhold til egne verdier og til verden rundt seg.

Opplevelseskunnskap står sentralt i denne tilnærmingen. Gjennom egne erfaringer – i møte med natur, mennesker og skapende prosesser – får elevene et grunnlag for innsikt som går utover det teoretiske. Denne formen for kunnskap er en viktig drivkraft i kreative prosesser, fordi den gir materiale til undring, refleksjon og uttrykk. Slik blir erfaring ikke bare noe man har, men noe man aktivt bruker i utviklingen av egne idéer og visuelle fortellinger.

Kommunikasjon er en gjennomgående del av arbeidet på linja, og forstås som en ferdighet som krever både tålmodighet, innsikt og systematisk trening. Elevene arbeider kontinuerlig med å uttrykke egne intensjoner og forstå andres perspektiver, både gjennom bilder, samtaler og tilbakemeldinger. Over tid utvikles evnen til å formulere seg presist, lytte aktivt og delta konstruktivt i faglige og sosiale prosesser.

Lærerens rolle er i denne sammenhengen å fungere som en katalysator for læring og utvikling. Gjennom å stille spørsmål, utfordre, støtte og tilrettelegge bidrar læreren til å sette i gang og holde i gang elevenes prosesser, uten å styre dem i én bestemt retning. Rollen innebærer å skape rammer, åpne muligheter og gi faglig og menneskelig motstand som fremmer refleksjon og vekst. Slik blir læreren en medspiller i elevenes læring, heller enn en som leverer fasitsvar.

Elevmedvirkning og demokratiske prosesser:

Elevene på linja gis reelle muligheter til å påvirke både egen hverdag og innholdet i undervisningen. Dette skjer gjennom medvirkning i planlegging av prosjekter, turer og aktiviteter, samt gjennom løpende dialog mellom elever og lærere. Innspill fra elevene tas aktivt inn i videre utvikling av linja, slik at undervisningen oppleves relevant og meningsfull.

Det legges til rette for strukturer der elevene kan uttrykke ønsker, behov og idéer, både i formelle og uformelle sammenhenger. Dette kan være gjennom fellesmøter, evalueringer og daglig samarbeid i undervisningen. Slik får elevene erfaring med å ta ansvar for egen læring og bidra til fellesskapet.

Gjennom denne praksisen utvikler elevene forståelse for medvirkning som prinsipp, og for hvordan individuelle ønsker må balanseres mot hensynet til gruppa. Elevmedvirkning blir dermed både et pedagogisk verktøy og en viktig del av det sosiale og dannende arbeidet på linja.

Sentralt i dette arbeidet er også å støtte elevene i å ta i bruk det frie, kreative rommet som folkehøgskolen representerer. Uten karakterpress og fastlåste rammer får elevene en sjelden mulighet til å utforske egne interesser, uttrykk og idéer på egne premisser. Samtidig krever denne friheten aktiv deltakelse og ansvar. Linja arbeider derfor bevisst med å motivere elevene til å bruke handlingsrommet – til å initiere prosjekter, prøve ut nye retninger og utvikle et selvstendig forhold til egen skapende praksis.

Forankring i skolens verdier:

All undervisning forankres i skolens verdi grunnlag:

Grønnere, tryggere og varmere.

Elevene får gjennom året arbeide med og reflektere over skolens verdigrunnlag – grønnere, varmere og tryggere. Dette skjer både gjennom konkrete valg i hverdagen, som bevisst forhold til natur og ressursbruk, og gjennom samtaler og refleksjon rundt hvordan man er sammen som mennesker. Det legges vekt på å utvikle respekt for miljøet, omtanke for andre og evne til å bidra til et inkluderende og trygt fellesskap. Verdiene integreres i både undervisning, turer og sosialt liv, og gir en ramme for elevenes utvikling gjennom året.

Linjens formål og forankring i folkehøgskolens samfunnsoppdrag:

Fotolinja er tydelig forankret i formålsparagrafen i folkehøgskoleloven, som vektlegger danning, personlig utvikling og aktiv deltakelse i samfunnet. Gjennom arbeid med fotografi som uttrykksform får elevene utvikle selvrefleksjon og dømmekraft, og utforske hvordan egne perspektiver formes i møte med omverdenen.

Linja legger til rette for forståelse av seg selv i sammenheng med natur, samfunn og andre mennesker. Gjennom praktisk arbeid, refleksjon og

fellesskap utvikler elevene ansvar og livsmestring, samtidig som de får erfaring med å ta ansvar for fellesskap og omgivelser.

Arbeidet på linja bygger også opp under folkelig opplysning, ved å fremme kritisk tenkning, innsikt og evne til å orientere seg i et komplekst samfunn.

Elevene oppmuntres til å bli aktive medborgere som kan bidra på ulike nivåer i samfunnet, både lokalt og globalt.

Et grunnleggende prinsipp er at ulikheter ses som en ressurs. Gjennom møter med forskjellige erfaringer, uttrykk og perspektiver utvikler elevene respekt, forståelse og evne til samarbeid. Slik blir fotolinja en arena der folkehøgskolens formål realiseres i praksis, gjennom både faglig arbeid og sosialt fellesskap.

Mangfold, tilgjengelighet og hvem linja passer for:

Fotolinja er åpen for mennesker med ulike bakgrunner, erfaringer og livssituasjoner, og for alle som er interessert i fotografi, friluftsliv og kreative og skapende aktiviteter. Det legges vekt på å skape et inkluderende miljø der alle elever blir møtt med respekt og får mulighet til å delta på egne premisser. Mangfoldet i gruppa ses som en ressurs som bidrar til læring, refleksjon og utvikling i fellesskapet.

Avsluttende helhetlig beskrivelse:

Fotolinja ved Lofoten folkehøgskole forener faglig arbeid, fellesskap og verdibevisst praksis innenfor rammen av folkehøgskolens formål. Gjennom fotografi, friluftsliv og skapende aktiviteter utvikler elevene ferdigheter, uttrykk og refleksjonsevne. Samtidig danner det sosiale fellesskapet en viktig arena for læring, medvirkning og personlig vekst.

Arbeidet er forankret i verdier som ansvar, respekt og bærekraft, og bidrar til å utvikle selvstendige mennesker med dømmekraft og evne til å delta aktivt i samfunnet. Elevene oppfordres til å utvikle mot og styrke til å utfordre etablerte meninger og verdier, til å uttrykke seg personlig og til å opparbeide innsikt og kunnskap som gjør dem i stand til å stille gode spørsmål.

Videre legges det vekt på at elevene skal kunne metavurdere egne utsagn og formuleringer, som en del av en bevisst og reflektert praksis.

Samtidig arbeider linja målrettet med å utvikle elevenes evne til å bidra i grupper og fellesskap. Gjennom samarbeid, medvirkning og felles prosesser får elevene erfaring med demokratiske arbeidsformer og betydningen av godt lagarbeid. De oppmuntres til å ta initiativ og til å ta på seg lederoppgaver når det er nødvendig, og til å erfare at ansvar og engasjement bidrar til både egen og fellesskapets utvikling.

Slik utvikles forståelse for at godt samarbeid og aktiv deltakelse er sentrale forutsetninger for å lykkes, både på skolen og i samfunnet ellers.

Det starter og ender her

Fortellergleden er selve nektaren i inspirasjonen. Uten en ekte fortellerglede risikerer fotografering å bli en mekanisk øvelse, der teknikk erstatter mening. En inspirasjon skaper alltid et ønske om kommunikasjon

Fotografi blir i denne sammenhengen et verktøy for å formidle observasjoner – særlig der ordene ikke strekker til. Gjennom bildet kan man uttrykke stemninger, relasjoner og innsikter som er vanskelige å sette ord på. Fortellergleden driver dermed ikke bare inspirasjonen, men gir også fotografiet en funksjon som språk og erkjennelsesform.

Avsporinger, overraskelser og distraksjoner er ikke avvik – de er selve motoren i kreativt arbeid. Det er når man mister kontrollen og forlater det planlagte, at nye dører åpner seg og nye veier blir synlige. Uten dette rommet for det uforutsette, blir utforskning bare repetisjon.

Forutsigbarhet og konformitet kveler kreativiteten. Når uttrykk tilpasses det trygge og forventede, dør nysgjerrigheten. Ekte skapende arbeid krever vilje til å gå seg vill, tåle friksjon og utfordre det etablerte – ellers blir resultatet tomt, uansett hvor teknisk korrekt det er.

Mennesket i naturen
Naturen i mennesket
Kunsten å skape
Evnen til å formidle

Der vi må lese Grundtvig med forsiktighet og et kritisk blikk.

Grundtvigs kan (også) sammenfattes slik: Opplysning skjer ikke isolert i individet, men i møtet mellom mennesker – gjennom språk, erfaring og fellesskap.

Men Jonathan Haidt med flere- problematiserer nettopp hvordan tenkning er intuitiv, følelsespreget og sosialt forankret, at ønske om tilhørighet og fellesskap trumfer opplysning.

Kanskje ville Grundtvigs beskrevet premissene for et kvalifisert fellesskap slik i dag:

For å nærme seg et fellesskap preget av åpenhet og gjensidighet, må det bygges strukturer og praksiser som motvirker våre intuitive tilbøyeligheter:

- Bevisst friksjon: Uenighet må ikke bare tolereres, men etterspørres
- Norm for å bli utfordret: Det må være sosialt akseptabelt – og ønskelig – å bli motsagt
- Kunnskapsforankring: Argumenter må knyttes til innsikt, ikke bare til mening
- Metarefleksjon: Deltakerne må kunne undersøke egne tanker og bias
- Nysgjerrighet: Viktig til å oppmuntre til nysgjerrighet som er den viktigste kraften i skapende arbeid